

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 27/04/2026 11:51
Sayı: E-120.07.03-1846215

Sayı : E-54045643-610-24495878

Konu : Soru Önergesi (7/40569)

7/40569
GK 112

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24.02.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1804977 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Satuk Buğra KAVUNCU'ya ait, İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan 7/40569 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/40569) (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: BADEA993-D546-4E87-BA7F-BE7CB7BEB023

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Alkan DEMİR

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 85

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU'YA
AİT 7/40569 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Avrupa Birliği (AB) üye ülkeleri tarafından yapılan resmi kontroller sonucunda tespit edilen olumsuzluklar, AB Komisyonuna bildirilmekte ve Komisyon tarafından yapılan nihai değerlendirme sonucu Gıda ve Yemde Hızlı Alarm Sistemi (RASFF) üzerinden ilan edilmektedir. RASFF sistemi kamuoyunun erişimine açık olup herkes tarafından görülebilmektedir.

Ülkemizden 186 ülkeye 2.218 çeşit ürün ihraç edilmektedir. 2024 yılında 4,2 milyon ton, 2025 yılında 2,5 milyon ton taze meyve ve sebze ihracatı gerçekleşmiştir. Bu yıllarda ihracatın yalnızca %0,1 gibi çok düşük bir miktarı geri dönmüştür.

Ülkemizden ihraç edilen ürünler çeşitli sebeplerle geri dönebilmektedir. Bu ürünler;

- Alıcı-satıcı arasındaki ticari anlaşmazlık (fiyat, teslim süresi, kalite (1. sınıf/2. sınıf) vb.)
- Ürünlerin uygunsuz veya uzun süreli nakliye koşullarında kalitesinin bozulması ve
- Alıcı ülkenin yetkili otoritesi tarafından yapılan resmi kontroller sonucunda tespit edilen belge eksiklikleri (sertifika eksikliği, etiket uyumsuzluğu, ticari belgelerde eksiklik), mevzuat olumsuzlukları (gıda/yem/hayvan sağlığı/bitki sağlığı)

gibi nedenlerle iade edilebilmektedir.

Ülkemizden ihracat aşamasında alıcı ülke kriterleri ve/veya ülkemiz mevzuatı doğrultusunda resmi kontroller yapılmakta ve resmi kontrollerin olumlu sonuçlanması durumunda ihracat gerçekleşmektedir.

Bakanlığımıza bağlı gıda kontrol laboratuvarları, TS ISO 17025 kapsamında Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) tarafından akredite edilmiştir. Tüm kalite gereklilikleri, akreditasyon kapsamında yerine getirilmekte ve TÜRKAK tarafından periyodik olarak denetlenmektedir. Ayrıca, mikotoksin ve pestisit analizlerinde düzenli olarak yeterlilik testleri ve laboratuvarlar arası karşılaştırma testleri ile de analizlerin kontrolleri gerçekleştirilmektedir.

Ülkemizden ihraç edilen ve herhangi bir nedenle ülkemize geri dönen ürünlerin tamamında; öncelikle gümrükte ayniyat tespiti yapılmakta, ayniyat tespiti yapıldıktan sonra ürünler Bitki Karantinası Yönetmeliği, Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği ve yem mevzuatı kapsamında %100 bitki sağlığı ve gıda/yem güvenirliliği yönünden resmi kontrollere tabi tutulmaktadır.

Yapılan resmi kontroller sonucunda, mevzuata uygun olmayan ürünlerin ülkemize girişine izin verilmemektedir. Ayrıca, yeni uygulama ile ihracatta geri dönen ürünlere yönelik ek tedbirler getirilmiştir.

RASFF üzerinden ilan edilen bildirimler kısıtlama olmaksızın erişime açıktır. Ülkemiz menşeli ürünler hakkında da zaman zaman RASFF üzerinden bildirim alınabilmektedir. Her bir RASFF bildirimi için ayrı ayrı izlenebilirlik denetimleri gerçekleştirilmektedir. Bildirime konu ürünün birincil üreticisi tespit edilmekte ve ilgili birimlerimiz tarafından üreticiye yönelik gerekli eğitimler verilmektedir. Bakanlığımızca yapılan çalışmalar ve alınan önlemler AB Komisyonuna düzenli olarak iletilmektedir. Bildirim alan ihracatçı ve bildirim konu ürüne yönelik resmi kontroller de artırılmaktadır.

Bakanlığımızca yürütülen çalışmalar sonucunda ülkemiz menşeli ürünlerle ilgili RASFF bildirim sayısında son 4 yılda %74 düşüş sağlanmıştır.

Bitki Koruma Ürünlerinin (BKÜ) izlenebilir bir sistemle hatalı ve gereğinden fazla kullanımının önlenmesi amacıyla; bu ürünlerin reçetelendirilmesi (E-Reçete), satışı,

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

uygulanması ve kaydedilmesi (E-Üretici Kayıt Defteri) aşamaları, Bakanlığımız üretici kayıt sistemleri [Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS), Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi (TUKAS), Kayıtlı Otomasyonlu Bitki Üretim Kayıt Sistemi (KOBÜKS) vb.] ile elektronik ortamda entegre edilerek B-REÇETE Sistemi oluşturulmuştur.

Bu sistemle, BKÜ'lerin alan ve ürüne göre kontrollü kullanımı sağlanacak; riskli aktif ve ürünlerde E-Reçete ile E-Üretici Kayıt Defteri uygulamaları başlatılarak kalıntı önlenecek ve izlenebilirlik sağlanacaktır.

Bakanlığımızca 2026 yılında bitki koruma ürünlerinin uygulanmasına ilişkin mevcut kayıt ve izleme uygulamaları, elektronik ortamda yürütülecek şekilde yeniden düzenlendi. Bu kapsamda, üreticiler tarafından satın alınan ve uygulanan bitki koruma ürünleri ile bitkisel ürünlere ait hasat bilgilerinin, bitkisel ürün ve parsel bazlı olarak elektronik ortamda kaydedilmesini ve izlenmesini sağlayan B-Reçete Takip Sistemi uygulamaya alınmıştır.

Ülkemizde üretilen taze meyve ve sebzelerde pestisit kalıntıları ile ilgili olarak, bitki koruma ürünlerinin satışı ve kullanımı ile meyve ve sebzelerin üretimi ve tüketime sunulmasını içeren “çiftlikten sofraya gıda güvenilirliği” uluslararası yaklaşım doğrultusunda Bakanlığımız il tarım ve orman müdürlükleri tarafından özel bir denetim ve teknik bilgi ile üreticiler, paketlenme ve ambalajlama tesisleri, toptan ve perakende satış noktaları ile taze meyve ve sebze hallerinde denetimler yapılmaktadır. Bakanlık numune alma planı doğrultusunda 30 ürün grubundan her safhada numune alınmaktadır.

Pestisit analizi için örnekleme ve numune alımı özel mevzuatla düzenlenmiş özel bir metotla yapılmakta, analiz sonuçlarının yorumlanması farklı kriterlerin birlikte değerlendirilmesi ile yapılabilmektedir.

Bu kapsamda Bakanlığımızca yurtiçi pestisit kalıntı denetim ve kontrolleri sonucunda Türk Gıda Kodeksi Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliği'nde belirtilen maksimum kalıntı limitlerinin üzerinde pestisit kalıntısı çıkması ya da tavsiye dışı kullanımının tespit edilmesi halinde ilgili işletmelere ve üreticilere 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu kapsamında yasal işlem uygulanmaktadır.

5996 sayılı Kanun ve ilgili Yönetmelikler, AB mevzuatına uyumlu olarak hazırlanmış ve yürürlüğe konmuştur. Denetim ve kontrol mekanizmaları AB standartlarındadır. Gıda işletmelerine yönelik risk esaslı denetim sistemi geliştirilmiş ve uygulanmaktadır. Denetim ekiplerinin eğitimi düzenli olarak yapılmakta, AB standartlarına uygun denetim yöntemleri kullanılmaktadır.

Gıdalarda bulunabilen mikotoksinleri kapsayan, gıdalarda bulunabilen belirli bulaşanların maksimum limitlerini ve bulaşanlar açısından riskin kaynağının belirlenmesi, önlenmesi, azaltılması veya ortadan kaldırılması için gıda işletmecisinin sorumluluklarını belirlemek üzere Türk Gıda Kodeksi Bulaşanlar Yönetmeliği yürürlükte. Bu Yönetmelik, Gıdalarda Belirli Bulaşanların Maksimum Limitlerini Belirleyen 25.04.2023 tarihli ve (AB) 2023/915 sayılı Komisyon Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatı dikkate alınarak hazırlanmaktadır.

Taze meyve ve sebzelerde tarladan sofraya tüm tedarik zincirinde pestisit denetimleri yapılmaktadır. Hatalı pestisit kullanımının denetlenmesi amacıyla tarla, bağ, bahçe, sera gibi üretim alanlarında 2012 yılından itibaren hasat öncesi pestisit denetimleri yürütülmektedir. Hasat öncesi pestisit denetimleri risk esaslı yaklaşıma göre planlanmakta olup uygunsuzluk tespiti durumunda idari yaptırımlar uygulanmaktadır.

Resmi kontroller “İşletmelerin Riske Dayalı Denetim Sıklığının Belirlemesi Prosedürü” çerçevesinde belirlenmekte olup herhangi bir risk durumunda bu sıklık artmaktadır. Bu

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

doğrultuda, sektör bazında denetim sıklığı 1 ay ile 1 yıl arasında değişmekte olup her işletme yılda en az bir kez denetlenmektedir.

Denetim ve kontrollerde “Türk Gıda Kodeksi Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliği”nde belirtilen maksimum kalıntı limitlerinin üzerinde pestisit kalıntısı çıkması ya da tavsiye dışı pestisit kullanımının tespit edilmesi durumunda ürünler imha edilmekte veya uygunluk sağlanana kadar hasat geciktirilmektedir.

Ülkemiz mevzuatına uygun olmadığı tespit edilen ürünler nedeniyle gıda işletmesine ve birincil üreticiye 5996 sayılı Kanun kapsamında yasal işlem uygulanmaktadır.

Bitkisel üretimde kimyasal mücadeleye alternatif yöntemlerin yaygınlaştırılması, pestisitlerin mevzuat doğrultusunda kullanılması ve etkin denetimi ile kalıntının önlenmesi amacıyla Kalıntı Eylem Planı (2022-2027) uygulamaya konulmuştur.

Bakanlığımızca uluslararası standartlar doğrultusunda pestisit kullanımına alternatif yöntemlerin kullanılması, çevre dostu mücadele yöntemlerinin yaygınlaştırılması amacıyla Entegre Zararlı Yönetimi (IPM), Entegre ve Kontrollü Ürün Yönetimi (EKÜY) projeleri teşvik ve tavsiye edilmekte olup, bu yönde eğitim, proje ve kontrol faaliyetleri yürütülmektedir. Pestisit kullanımına alternatif yöntemlerden biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemlerini kullanan üreticilere destekleme ödemesi yapılmaktadır.

Ülkemizde gereksiz ve hatalı ilaç kullanımının engellenmesi amacıyla eğitim ve yayım çalışmaları ile üretim alanlarında çiftçi tarla okulu çalışmaları yapılmakta, biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulamaları desteklenmektedir.

Gıda kontrol laboratuvar müdürlüklerinde; il/ilçe müdürlükleri tarafından numunede talep edilen analizler bazında işlemler gerçekleştirilmekte olup, analiz amacına göre farklılık bulunmamaktadır.

Bakanlığımız bünyesinde 41 adet gıda kontrol laboratuvarı ve Bakanlığımıza bağlı aktif 96 adet özel gıda kontrol laboratuvarı bulunmakta ve söz konusu laboratuvarlarda özel istek, resmi istek, ithalat ve ihracat numunelerinin analizleri yapılmaktadır. Bakanlığımıza bağlı bulunan 41 adet kamu laboratuvarında, her yıl laboratuvarlara gerekli cihaz, kimyasal ve standart teminleri gerçekleştirilmekte, analiz kapasitesi ve çeşitliliğinin artırılması için sürekli olarak çalışmalar yapılmakta ve personel yurtiçi ve yurtdışı eğitim programları kapsamında eğitilmektedir.

Aflatoksin ve Okratoksin A oluşumu, meyvenin gelişme, olgunlaşma ve kuruma dönemlerinde gerçekleşebilmektedir. Bu risklerin azaltılması amacıyla üretim alanlarında önleyici tedbirler alınmakta; kurutma kerevetleri ve örtü fileler dağıtılmakta, eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri yürütülmektedir.

Uluslararası kuruluşlar tarafından insan ve çevre sağlığı açısından riskli bulunan aktif maddeler, ülkemizde de yasaklanmaktadır. 2009 yılından bu yana 223 aktif maddenin kullanımı durdurulmuştur.

Bakanlığımız riskli maddelerle ilgili çalışmalarına kararlılıkla devam etmektedir.